

30. august 2020

Furesø Kommune

Center for By og Miljø

Sendt per mail til furesoe@furesoe.dk og bme@furesoe.dk

Høringssvar til spildevandsplan.

I DN Furesø er vi glade for, at den ny spildevandsplan er udkommet, selv om vi synes, det er kritisabelt, at det sker 3 år efter den gamle plan udløb. Furesø Kommune har således ikke haft en gældende spildevandsplan siden 2017.

I forbindelse med høringen af Spildevandsplanen for 2014-17 påpegede vi:

- At man burde konkretisere planen langt mere og øge ambitionsniveauet kraftigt,
- at man burde lave en konkret tidsplan for systematisk undersøgelse af kloaknettet, fordi tilstanden i hovedparten af nettet dengang var ukendt.
- samt at man burde gennemføre tiltag for kraftig minimering af udløbene fra særlig de fælleskloakerede områder.
- at tiltag bør iværksættes over for udløbet af urensset kloakvand under skybrud fra overløbet i Fredtofteparken til Farum Sø, da dette udløb i flg. oplysningerne i det daværende høringsmateriale forårsager N og særlig P forureningen af Farum Sø i en størrelsesorden svarende næsten til udledningen af al rensset spildevand fra Farum via Stavnsholt Renseanlæg til Furesøen.

Mange af de bemærkninger vi kom med i vores høringssvar til den tidligere spildevandsplan, er desværre stadig relevante i forhold til den nye plan. Vi er tilfreds med, at man har tilkendegivet enkelte konkrete og vigtige tiltag, dog desværre uden at anføre hvornår de forventes gennemført. Øvrige konkrete tiltag ser ud til først at ville blive konkretiseret i kommende delplaner. Hvornår disse kommer er desværre ikke anført, ligesom det ikke er anført, om der bliver en offentlig høring af de enkelte delplaner. Spildevandsplanen 2020-70 indeholder i modsætning til den tidligere plan en – foreløbig – prioritering af indsatsen i de 5 delområder: Farum/Stavnsholt, Kr.Værløse/Lånshøj, Værløse, Jonstrup/Sydlejren & Hareskovby. Det er desværre ikke anført, hvornår en endelig prioritering af indsatsen, dvs. rækkefølge af indsatsen i de 5 delområder, vil foreligge.

Planens målsætning.

Den ny spildevandsplan har et meget langt tidsperspektiv, idet den dækker en 50-årig tidsperiode. Set i dette perspektiv virker planen ikke ambitiøs. Groft sagt er planen flere steder mere en konstatering af de faktiske forhold og mere eller mindre løse hensigtserklæringer, end det er en egentlig plan for fremtiden.

Eksempler:

Side 6. Resume punkt 4. "Spildevandet skal håndteres, så der sker en **reduktion** af påvirkningerne af grundvand, badevand, søer, og andre naturområder.

Dette er ikke særligt ambitiøst den 50-årige tidsperiode taget i betragtning. Burde kommunen ikke søge helt at **fjerne** påvirkningerne?

Side 9 punkt 3.1.4. Mål for håndtering af regnvand og spildevand. Som i resuméet. "Spildevand skal håndteres, så der sker en **reduktion**". Dette er en svag målsætning. Hvorfor ikke søge at minimere eller helt fjerne?

Overløb: Side 7.

DN er enig i, at det er særligt hastende at få stoppet overløbene til Farum Sø specielt fra det langt mest belastende udløb i Fredtofteparken (F-U7), men også fra udløbene i Doktorbugten (F-U8) og fra det mest belastende udløb V-U7 til Vådområdet i Ryget Skov (Sækken/Farum Sø). Det anføres at overløbene i Doktorbugten og fra Fredtofteparken bør mindskes, fordi de medfører risiko for badeforbud i Doktorbugten. DN Furesø er ikke uenig i, at der er en sådan risiko og at dette er en grund til at disse udløb bør minimeres kraftigt/helt stoppes.

Vi minder imidlertid Kommunen om, som det også fremgår af Spildevandsplanen, at miljøtilstanden for Farum sø er ringe og at miljøtilstanden for Furesø (som jo står i forbindelse med Farum Sø) er moderat.

Helt generelt er Vandrammedirektivets miljømål "god økologisk tilstand" for alle ferskvande. I lyset af spildevandsplanens lange tidshorisont, bør dette miljømål også være indeholdt i planen.

Det er kommunens erklærede mål at øge biodiversiteten. En indsats for at forbedre vandkvaliteten og dermed livsbetingelserne i søer og vandløb, kunne være et væsentligt bidrag til at nå dette mål.

Målsætningen for begge søer bør være "god". En afgørende årsag til den ringe (Farum Sø) og moderate tilstand (Furesøen, trods sørestaurering og det "kunstige åndedræt") er jo en fortsat for stor næringsstofbelastning fra tilledning af spildevand, ikke mindst overløb af urensset spildevand under skybrud fra de fælleskloakerede områder. DN Furesø mener derfor, at det er misvisende og helt utilstrækkeligt at Spildevandsplanen alene henviser til risikoen for badeforbud i Doktorbugten og ikke også til den generelle forurening og næringsstofbelastning, som medfører at hele den økologiske tilstand er klart forringet i både Farum Sø og Furesø. Den fortsatte næringsstofbelastning i Farum Sø fra overløbene belaster i øvrigt som nævnt efterfølgende også Furesøen. Den bidrager dermed væsentligt til risikoen for opblomstring af blågrønalger også i Furesøen (se efterfølgende bemærkninger) og dermed til at der udstedes advarsel mod badning i Furesøbad, som jo benyttes af mange flere borgere end Doktorbugten.

Overløbene til Farum Sø er ofte nævnt i målsætningen, hvilket er forståeligt, men hvad med de eksisterende overløb til Furesø og Tibberup Å/Værebro Å? Udledningerne til Farum Sø er ganske vist store, men de andre udløb har også en betydelig størrelse og DN mener, at målsætningen bør være i en ikke for fjern fremtid helt at forhindre overløb, og specielt dem fra fælleskloakerede områder. Sidstnævnte kunne principielt opnås ved at Spildevandsplanen, som jo angiveligt dækker de næste 50 år, som overordnet langsigtet målsætning havde at separere regnvand og spildevand i de områder, hvor der af historiske grunde er fælleskloakering. DN Furesø mener, at en sådan langsigtet målsætning ville være rimelig.

Til kvalificering af prioriteringen har vi nedenfor ud fra Bilag 5 (udløbsskema) sammenlagt udløbstallene for udledte kg N og P pr år direkte til Furesø og Farum Sø. Bemærk at tallene angiver kg N og P til søerne fra samtlige udløb til søerne inklusiv udledning til Hestetangs Å & Ryget Skov Vådområde for Farum Sø og for Furesø inklusiv udledning til Fiskebækken. Udløbene til kloak er ikke medregnet, da disse udløb jo er tilsluttet udløb til henholdsvis Stavnsholt renseanlæg (som er medregnet i udløb til Furesø) eller Måløv Renseanlæg (som jo ikke udleder til Mølleåsystemet). Bemærk at tallene stammer fra et udløbs-skema, som angiveligt indeholder data fra 2014. Det er umiddelbart samtidig med at DN kommenterede den forrige Spildevandsplanen 2014-17. Derudover ser det ud som om tallet for fx antal årlig udledt P mængde fra overløbet ved Fredtofteparken (F-U7) er nøjagtig det samme som anførte i den tidligere spildevandsplan som årlig udløbsmængde P for 2012 (nemlig begge 123 kg P). Dette antyder at tallene i den nuværende spildevandsplan 2020 ikke bare er 6 år gamle (fra 2014) men faktisk 8 år gamle, nemlig fra 2012?

Udløb til Farum Sø: N (kg/år) P (kg/år) 2014 Bemærkning:

Fra Farum: 567 138 Heraf P fra F-U7 alene: 123 kg

Fra Værløse: 377 93 Heraf fra V-U7 alene: 30 kg

I alt direkte til Farum Sø: 944 231

De to ovennævnte udløb til Farum Sø står i forbindelse med Furesø via Fiskebæk, så belastningen i Farum Sø vil tidsmæssigt forsinket ramme Furesø. Hvis belastningen er konstant over tid, vil den samlede belastning af Furesø være den fra Farum Sø plus den der direkte udledes til Furesø.

Udløb til Furesø: N (kg/år) P (kg/år) 2014 Bemærkning:

Fra Farum: 797 112

Fra Værløse: 287 45

I alt direkte til Furesø: 1084 157 Heraf P fra F-U2 (Stavnsholt renseanlæg) alene: 732 + 95

Bemærk at P udledningen fra Stavnsholt renseanlæg til Furesøen alene dominerer N og P belastning i forhold til overløb, fordi Farum vest er separatkloakeret. Denne næringsstofftilledning sker i ca. 9 gange større vandvolumen end næringsstoffbelastningen i overløbsvolumenet fra udløbet i Fredtofteparken (F-U7) til Farum Sø. N belastningen af Furesøen er på størrelse med N- belastningen af Farum Sø, mens P belastningen er 47 % større i Farum Sø end i Furesøen.

Dette viser klart, at det er ulogisk, at man har en avanceret P-fældning i Stavnsholt renseanlæg, samtidig med man lader urensset kloakvand P-forurene Farum Sø – som står i forbindelse med Furesøen!

P frigivelse fra søbunden i sommerperioderne (når der på grund af forrådnelsesprocesser på bunden opstår iltfrie forhold) medfører opblomstring af giftige blågrønalger, så P forureningen er særlig betænkelig fordi alene P er næringsstoffbegrænsende for disse planktonalgernes vækst og dermed opblomstring.

NB disse oplysninger fremgår ikke direkte af spildevandsplanen, selvom de kan ekstraheres ud af den. Det åbne spørgsmål er om tallene er retvisende. Det anføres i planen at flg. overløb overvåges: F-U6 (til Farum Sø), F-U7 (Fredtofteparken/ Farum Sø), F-U8 (Doktorbugten/Farum Sø) / V-U7 (til Farum Sø via Danmarks Naturfredningsforening Furesø afdelingen. Formand: Carsten Juel, Birkevang 20 B, 3500 Værløse, tlf. 3962 1861/5141 6781. Mail: furesoe@dn.dk. Hjemmeside: www.dn.dk/furesoe

"Sækken") alle fra Fælleskloakerede områder og specielt for F-U7's vedkommende angiveligt stærkt næringsstofbelastende.

Det er vanskeligt at tage ordentligt stilling til dele af spildevandsplanen. For at kunne dette, er det nødvendig at offentliggøre beregninger over P og N belastning ud fra de målte udledninger i de anførte udledningslokaliteter – og fra Stavnsholt renseanlæg udledningen, som må forventes også at være overvåget. Vi kender ikke tallene for hvert af årene 2014, 15, 16, 17, 18 og 19. Den forsinkede spildevandsplan indeholder kun udledningstal fra februar 2014 (dvs. dækkende 2013?) som var tidspunktet for udløbsdatoen for høringsfristen for den tidligere spildevandsplan.

DN Furesø anmoder derfor om, at tallene fra ovennævnte udløb offentliggøres for hvert af årene fra 2014 til og med 2019. Ellers er det jo ikke muligt at tage fuld kvalificeret stilling til udviklingen i den nuværende forureningsbelastning, som ud fra de forældede tal fra før 2014, imidlertid i overensstemmelse med DN Furesøs kommentering af den tidligere spildevandsplan, forekommer stærkt bekymrende. Danmark har tiltrådt Århuskonventionen om åbenhed i miljøforvaltningen. Befolkningen har ifølge Århuskonventionen krav på at blive retvisende informeret om væsentlige miljøforhold som forudsætning for i forbindelse med høringer at give kvalificeret input til miljømyndighedernes forvaltningsplaner. Denne konventions bestemmelser og almindelig god forvaltningsskik fra myndighedernes side, forekommer os imidlertid ikke opfyldt af en spildevandsplan, der indeholder tal fra før den *forrige* spildevandsplan blev vedtaget for nu mere end 6 år siden.

I spildevandsplanens bilag 5 henvises til at "*For udløb der modtager aflastning fra fælleskloakkens overløbsbygværker "OV" eller forsinkelsesbassin "FB" (fælleskloak) er anført 1-års hændelse baseret på de udførte MouseSamba beregninger*". Dette er et andet og måske mindre væsentligt eksempel på at spildevandsplanen ikke opfylder kravet om god forvaltningsskik og klar borgerinformation: Det er da en meget borgeruvenlig måde at formidle information på, da det ikke kan forventes at andre end spildevandsrensningsspecialister forstår begrebet "*MouseSambaberegninger*". Spildevandsplanens bilag 5 burde kort på lægmandssprog forklare hvad disse "*mussesamba – beregninger*" går ud på!

Ud fra de oplysninger der nu er i den nye spildevandsplan, som jo forekommer helt utidssvarende og mangelfulde, virker det alligevel sandsynligt, at der slet ikke er styr på N og P udslippene til Farum Sø og Furesø, specielt fra overløbene. Kommunens begrundelser for ansøgningen om ophør med fortsat iltning af Furesøens bund er jo i korthed, at det virker som om bindingen af fosfat til bunden er mindre end tidligere antaget, og at det ikke ser ud til at hjælpe at ilte ved søbunden. Men der udledes jo hele tiden løbende fosfat med spildevandet. De anslåede fosfatmængder fra spildevandsoverløbene overstiger angiveligt (2014 tallene) den udledning, der sker fra Stavnsholt renseanlæg. Fosfatkoncentrationen i overløbene er endog mere end 10 gange større end den fosfatkoncentration, der tilføres med Stavnsholt renseanlæg spildevandsudløbet. DN Furesø mener ikke, at man på det foreliggende mangelfulde grundlag om P tilledning og P dynamikken i Furesøen kan udelukke, at den mindre end forventede forbedring i fosfatkoncentrationen ved Furesøens bund i de senest 10-15 år kan skyldes den løbende udledning af specielt spildevand fra overløbene, som hele tiden finder sted til Farum Sø og Furesø.

Danmarks Naturfredningsforening Furesø afdelingen. Formand: Carsten Juel, Birkevang 20 B, 3500 Værløse, tlf. 3962 1861/5141 6781. Mail: furesoe@dn.dk. Hjemmeside: www.dn.dk/furesoe

Regnvand

Lokal brug og nedsivning af regnvand bør "tænkes ind ved nybyggeri". Dette er ikke en ny tanke. Kommunen bør være mere tilbageholdende med at dispensere fra sådanne krav.

Punkt 3.1.3 Kommentar: Håndtering af regnvand. DN støtter målsætningen om at en større del af regnvandet skal håndteres lokalt.

Side 10. "Der må ikke ske nedsivning eller udledning af regnvand eller spildevand, der kan true grundvandskvaliteten". Hvad menes med dette? Vi konstaterer at kommunen i en nylig tilladelse accepterer nedsivning fra en kunstgræsbane tæt på en drikkevandsboring!

Side 10. Kommentar: Kommunen bør reducere antallet af dispensationer fra regnvandsstrategien.

Side 33. 11.1 Regler for drænvand. Fx dræn fra fodboldbaner. "Drænvand må ikke tilsluttes kloakledninger" står der, men er det ikke det man gør nogle steder? Dog må det siges, at det er bedre at lede til kloakken end til søer (Jvf. kunstgræsbanen i Hareskovby). Dette er uklart. Afløbskoefficienten for denne kunstgræsbane (og sikkert også for andre) er større end angivet i tabel 9.

Generelt kunne en reduktion af afløbskoefficienterne være en måde at reducere mængden af regnvand i afløbssystemet. Kommunen skulle overveje, om man kan nedtrappe de tilladte afløbskoefficienter over en kortere årrække – eller om man kan revidere afgiftssystemet for spildevandsafledningen, således at man efter tilsyn fik en mere retvisende afgift, der modsvarede hvor megen tilledning, der konkret sker fra de enkelte matriklers hustage og befæstede arealer. Vi har forståelse for, at det foreslås, at man bibeholder et dispensationssystem, men vi mener, at en sådant skal gennemtænkes i forhold til, hvor let det rent teknisk vil være på den enkelte matrikel at foretage lokal brug /nedsivning (se også efterfølgende supplerende bemærkninger om initiativer vedr. lokal håndtering af regnvand)

Side 35. 11.7.1. Kommentar: "Som udgangspunkt meddeles der ikke tilladelse til nedsivning af overfladevand, der indeholder miljøfremmede stoffer". Dette synes dog ikke at gælde for kunstgræsbaner.

Mange søer, fx i Hareskovby, modtager urensset vejvand. "Vand fra større veje og parkeringspladser skal som udgangspunkt renses" er derfor en blød formulering. Dette er langt fra praksis.

Rensningsanlæg. Se ovenfor. Vi støtter de særligt skrappe krav til spildevandsrensning særligt af P på Stavnsholt renseanlæg. Det er uhyre vigtigt med en effektiv rensning af spildevandet inden udledning til Furesøen. Enhver forurening og næringsstofbelastning af Mølleåsystemet, herunder af to dybe søer vi har indenfor Furesø Kommune, vil jo ikke kun ramme søerne selv i lang tid pga. den lange opholdstid af vandet i søerne, men også senere ramme de andre søer i Møllesystemet, vs. Bagsværd Sø og Lyngby Sø og til sidst Øresund.

Det åbne land

Side 21. Der er ingen konkrete planer for det åbne land. Det er overraskende at enkelte landejendomme leder spildevand direkte i sø eller vandløb. Hvorfor er der ingen konkrete planer eller hensigtserklæringer for de næste 50 år?

Godt nok er den samlede udledning fra det åbne land mindre end for

Danmarks Naturfredningsforening Furesø afdelingen. Formand: Carsten Juel, Birkevang 20 B, 3500 Værløse, tlf. 3962 1861/5141 6781. Mail: furesoe@dn.dk. Hjemmeside: www.dn.dk/furesoe

byområderne, men lokalt for den enkelte recipient kan udledningen have store negative konsekvenser.

Bilag 7 afløbsforhold i det åbne land. Kortet viser flere udledninger til recipient. Hvad er en recipient i dette tilfælde og kan der ske udledning til vandløb? Vil det sige at denne udledning til miljøet kommer oven i overløbene fra kloaksystemet. Er belastningen af naturen derfor større end overløbene indikerer. Er der tal på dette?

Prioritering

Side 22. Der er opstillet en rækkefølge for de prioriterede områder. Men der mangler en egentlig tidsplan for disse områder. De kommende områdeplaner må forventes at være mere konkrete.

Farum By er prioriteret øverst, med den begrundelse at kommunen vil reducere de store overløb til Farum Sø nær offentlige badepladser. Et mere tungtvejende argument er som tidligere nævnt, at overløbene til Farum Sø er vigtige for den samlede udledning af næringsstof (især P) til Furesøen (Jf. debatten om iltning af Furesøen).

Side 25. Tibberup Å modtager vand fra flere kommuner. Den samlede udledning til Værebros Å systemet og dermed til Roskilde fjord er derfor lige så stort som for Mølleåsystemet. I Hareskovby er der desuden udledninger til de mange søer. Dette taler for en højere prioritering af dette område.

Figur 7.1. Det er korrekt at Søndersø ifølge Miljøgis har en dårligste økologiske tilstand. Dette undrer, idet søen i 2014-2015 blev udsat for omfattende biomani-pulation, der gav store ændringer i søens tilstand. Er den økologiske tilstand stadig dårlig?

Side 36, "For at fremme afledning af regnvand lokalt i fælles-kloakerede områder og indtil videre også i separat-kloakerede områder, kan Novafos A/S tilbagebetale 40 % af tilslutningsbidraget for private områder".

Kommunen bør iværksætte en **oplysningskampagne** om emnet nedsivning på egen grund. Gratis konsulentbistand – og evt. en opsøgende indsats - bør være en mulighed som overvejes af kommunen. Hvordan er økonomien? Kan man få op til 24.000 kr tilbage? Hvad koster syn mm. (rygtet siger 20.000 kr). Hvis 100% nedsivning på egen grund, er man så fritaget for eventuelle senere udgifter til separatkloakering? Hvilke mellemløsninger findes?

Det er vigtigt at vand ikke kun beskrives som et problem, vand er også en ressource.

På kommunens hjemmeside findes dog siden: "Håndtering af regnvand på egen grund". Økonomien for den enkelte husejer er dog ikke ganske klart beskrevet her.

DN Furesø foreslår – som tidligere – et mere differentieret tilbagebetalingssystem, så der åbnes mulighed for mindre end nuværende tilbagebetaling, hvis ikke al, men kun en væsentlig del, af regnvandet kan nedsives eller tilbageholdes lokalt. Kommunen bør overveje mulighederne for modernisering og forenkling af regler for anvendelse af regnvand lokalt i forbindelse med etablering af damme.

DN Furesø foreslår, at Kommunen i løbet af de næste maksimalt to år får undersøgt mulighederne for regnvandshåndtering lokalt på alle væsentlige matrikler i det fælleskloakerede område i Farum Vest. Regnvandshåndteringskonsulenter bør foretage opsøgende undersøgelser, der er gratis for borgerne. Konsulenterne bør aktivt kontakte borgerne og tilskynde til en dialog om at få iværksat lokale regnvandshåndterende tiltag på de enkelte matrikler tilpasset de konkrete forhold der gør sig gældende hvert sted: lokal nedsivning ved hjælp af faskiner eller i regnvandsbede? eller er der lyst til at etablere en lille havedam med overløb til regnvandbed osv. Borgernes tilskyndelse til at foretage sådanne indsatser bør forbedres ved hurtigst muligt at lave passende ændringer i de nuværende regler. I denne 2 års periode hvor mulighederne for lokal håndtering af regnvand afklares i det fælleskloakerede område af Farum V, bør kommunen allerede gå i gang med at lave diverse foreløbige analyser af de tekniske muligheder og økonomiske konsekvenser af udvidelse af de nuværende overløbsbassiner i Fredtofteparken og ved Doktorbugten og af nyetablering af nye forsinkelsesbassiner i Fredtofteparken og/eller på Sct. Hans-bålplassen ved Farum Sø.

Når toårsperioden er slut og de lokale vandhåndteringsmuligheder er afklaret, kan det så hurtigt afklares, hvilke udvidelser/ nyetableringer af overløbsbassiner der skal iværksættes ved to overløb i Fredtofteparken (f-u7) og Doktorbugten (F-U8).

Tilsvarende indsats kunne foretages i Værløse Syd, der har afledning af fælleskloakeret spildevandsoverløb til Ryget Skov vådområde (V-U7).

Data.

Bilag 6 renseanlægsskema. Data angives at være for 2014 og udskrevet 2012! Det må være muligt at fremskaffe nyere tal. Se ovenfor.

Det oplyses, at en del af de store overløb er overvågede. Det må derfor være let at fremkomme med de nyeste tal for disse. Se vores anmodning ovenfor om at offentliggøre disse tal. En billedtekst i Spildevandsplanen angiver at data skal være let tilgængelige. Men planen efterlever ikke selv denne erklæring! Så med hensyn til overløb, må det være i overensstemmelse med hensigtserklæringen i Spildevandsplanen at offentliggøre tallene fra de sidste 6-7 år.